

International Federation of
Library Associations and Institutions

Starptautiskie katalogizācijas principi

(Statement of International Cataloguing Principles (ICP))

Apstiprināts IFLA Katalogizācijas sekcijas un IFLA Starptautisko katalogizācijas noteikumu ekspertu sanāksmē

2016. gada decembra izdevums.

Agnese Galeffi (priekšsēdētāja), María Violeta Bertolini, Robert L. Bothmann, Elena Escolano Rodríguez, and Dorothy McGarry

2016. gada decembrī apstiprinājusi IFLA Katalogizācijas pastāvīgā komiteja un IFLA Standartu komiteja. Atbalstījusi IFLA Profesionālā komiteja

Latviešu tulkojums / Latvian Translation

Translated by: Inta Virbule, Aiva Stūrmane.

Certificate (if translation has been independently certified): National Library of Latvia

Date of translation: 2017

The text of this document has been translated into Latvian and differences from the original text may occur. This translation is provided for reference purposes only.

Dokumenta teksts ir tulkots latviešu valodā, un tajā var būt atšķirības no sākotnējā teksta.

ISBN 978-9984-850-47-4

© Latvijas Nacionālā bibliotēka, tulkojums latviešu valodā, 2017.

María Violeta Bertolini, Robert L. Bothmann, Elena Escolano Rodríguez, Agnese Galeffi, and Dorothy McGarry, 2016.

© 2016 by María Violeta Bertolini, Robert L. Bothmann, Elena Escolano Rodríguez, Agnese Galeffi, and Dorothy McGarry. This work is licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license. To view a copy of this license, visit:
<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

IFLA
P.O. Box 95312
2509 CH Den Haag
Netherlands

www.ifla.org

Satura rādītājs

Satura rādītājs.....	3
0 Ievads.....	4
1 Darbības lauks.....	5
2 Vispārīgie principi.....	5
3 Entītes, atribūti un attiecības.....	6
4 Bibliogrāfiskais apraksts.....	7
5 Piekļuves punkti.....	7
6 Kataloga uzdevumi un funkcijas.....	11
7 Meklēšanas iespēju pamatojums.....	12
8 Skaidrojošā vārdnīca.....	14
9 Avoti.....	19
10 2016. gada Katalogizācijas principos neizmantojamie termini.....	20
11 Pēcvārds.....	21
12 Nelielas izmaiņas, kas veiktas 2017. gada maijā.....	21

0 Ievads

Katalogizācijas principi, kas zināmi arī kā „Parīzes principi” tika apstiprināti Katalogizācijas principu starptautiskajā konferencē 1961. gadā¹. To mērķis – kalpot par pamatu starptautiskajai katalogizācijas standartizācijai – ir sasniegts: vairākums katalogizācijas noteikumu, kas kopš tā laika izstrādāti visā pasaulē, pilnībā vai lielā mērā pamatojas uz Parīzes principiem.

Vairāk nekā piecdesmit gadus vēlāk, kad visā pasaulē katalogizētāji un katalogu lietotāji plaši izmanto tiešsaistes katalogus kā meklēšanas un izpētes sistēmas, vispārējs starptautisku katalogizācijas principu kopums ir kļuvis vēl nepieciešamāks. 21. gadsimta sākumā, *IFLA* sagatavoja šo principu jaunu izklāstu² (publicēts 2009.), kas piemērojams bibliotēku tiešsaistes katalogiem un arī ārpus tiem. Pašreizējā versija tika pārskatīta un atjaunināta 2014. un 2015. gadā un apstiprināta 2016. gadā.

2009. gada noteikumi aizstāja un paplašināja Parīzes principu darbības lauku un attiecināja tos ne tikai uz tekstuāliem resursiem, bet uz visiem resursu veidiem, kā arī ne tikai uz ieraksta un tā formas izvēli, bet uz visiem bibliotēku katalogos ietvertu bibliogrāfisko un autoritatīvo datu aspektiem. Tie ietvēra ne tikai katalogizācijas principus un mērķus, bet arī norādes, kas iekļaujamas starptautiskajos katalogizācijas noteikumos, kā arī vadlīnijas par meklēšanas un izguves iespējām. 2016. gada izdevums ņem vērā jaunas lietotāju kategorijas, piekļuves vidi, datu sadarbību un pieejamību, meklēšanas rīku īpatnības un būtiskās izmaiņas lietotāju uzvedībā kopumā.

Izklāstā ietverti:

1. Darbības lauks.
2. Vispārīgie principi.
3. Entītes, atribūti un attiecības.
4. Bibliogrāfiskais apraksts.
5. Piekļuves punkti.
6. Kataloga uzdevumi un funkcijas.
7. Meklēšanas iespēju pamati.

Principu izklāsta pamatā ir katalogizācijas pamattradīcijas pasaulē³, kā arī *IFLA*s Funkcionālo prasību ģimenes konceptuālie modeļi⁴.

---

¹ International Conference on Cataloguing Principles (Paris : 1961). *Report*. – London : International Federation of Library Associations, 1963, p. 91-96. Also available in: *Library Resources & Technical Services*, v.6 (1962), p. 162-167; and *Statement of principles adopted at the International Conference on Cataloguing Principles, Paris, October, 1961*. – Annotated edition / with commentary and examples by Eva Verona. – London : IFLA Committee on Cataloguing, 1971.

²*IFLA Cataloguing Principles: Statement of International Cataloguing Principles (ICP) and its Glossary*. München: K.G. Saur, 2009. (IFLA Series on Bibliographic Control; v. 37). Statement available online www.ifla.org/publications/statement-of-international-cataloguing-principles.

³ Cutter, Charles A. *Rules for a Dictionary Catalog*. 4th ed., rewritten. Washington, D.C.: Government Printing office, 1904; Ranganathan, S.R. *Heading and Canons*. Madras [India]: S. Viswanathan, 1955; and Lubetzky, Seymour. *Principles of Cataloging. Final Report. Phase I: Descriptive Cataloging*. Los Angeles, Calif.: University of California, Institute of Library Research, 1969.

⁴Functional Requirements: the FRBR Family of Models www.ifla.org/node/2016. Being currently under a consolidation process, this statement reflects some uncertainties of the transitional phase.

Iepriekš minētais vieš cerības, ka šie principi palīdzēs veicināt bibliogrāfisko un autoritatīvo datu starptautisko apmaiņu un sniegs vadlīnijas katalogizācijas noteikumu veidotājiem noteikumu izstrādāšanā.

1 Darbības lauks

Turpmāk izklāstītie principi domāti kā vadlīnijas katalogizācijas noteikumu attīstībai un katalogizētāju pieņemtajiem lēmumiem. Tie attiecas uz bibliogrāfiskajiem un autoritatīvajiem datiem un mūsdienu bibliotēku katalogu, bibliogrāfiju un citu datu kopu veidošanu.

To mērķis ir nodrošināt konsekventu pieeju jebkura veida bibliogrāfisko resursu aprakstošajai un tematiskai katalogizācijai.

2 Vispārīgie principi

Sekojošie principi nosaka katalogizācijas noteikumu veidošanu un attīstību, katalogizētāju lēmumu pieņemšanu un piekļuves, un datu apmaiņas politiku. No tiem, svarīgākais princips ir lietotāja ērtības, turpretim principi no 2.2. līdz 2.13. nav sakārtoti nekādā īpašā secībā. Ja veidojas nesaskaņas starp principiem 2.2.-2.13., tad savstarpējās sadarbības principam jābūt novērtētam augstāk nekā citi.

- 2.1. *Lietotāja ērtības.* Ērtības nozīmē, ka jādara viss iespējamais, lai visus datus saglabātu saprotamus un piemērotus lietotājiem. Vārds "lietotājs" ietver sevī ikvienu, kas meklē un izmanto bibliogrāfiskos un/vai autoritatīvos datus katalogā. Lēmumiem, kas attiecas uz aprakstu veidošanu un piekļuves punktos izmantotajām vārdu/nosaukumu kontrolētajām formām jāatbilst lietotāju interesēm.
- 2.2. *Pazīstams vārdu krājums.* Aprakstos un piekļuves punktos izmantotais vārdu krājums pieskaņojams lietotāju vairākumam.
- 2.3. *Reprezentācija.* Aprakstam ir jāatspoguļo resurss tieši tā, kā tas ir parādījies. Personu, institūciju un dzimtu/ģimeņu vārdu/ nosaukumu kontrolētajās formās entīte uzrādāma tās pašraksturojošā veidā. Darba nosaukumu kontrolēto formu pamatā jābūt formai, kas parādās oriģinālās izteiksmes pirmajā manifestācijā. Ja tas nav iespējams, jālieto tā forma, ko parasti lieto uzzīņu avotos.
- 2.4. *Precizitāte.* Bibliogrāfiskiem un autoritatīviem datiem precīzi jāatveido aprakstāmā entīte.
- 2.5. *Pietiekamība un nepieciešamība.* Aprakstos ietverami visi nepieciešamie datu elementi: tie, kas atvieglo piekļuvi visiem lietotājiem, arī cilvēkiem ar īpašām vajadzībām; atbilst kataloga mērķiem, uzdevumiem un funkcijām; apraksta vai identificē entītes.

- 2.6. *Nozīmīgums*. Datu elementiem ir jābūt atbilstošiem aprakstam, ievērības cienīgiem, un tādiem, kas ļauj atšķirt entītes.
- 2.7. *Ekonomiskums*. Ja pastāv alternatīvi mērķa sasniegšanas veidi, priekšroka ir lietderīgumam un praktiskumam, t.i., lētākajam vai vienkāršākajam veidam.
- 2.8. *Konsekvence un standartizācija*. Aprakstu un piekļuves punktu struktūra iespējamā līmenī standartizējama, lai nodrošinātu konsekveni.
- 2.9. *Integrācija*. Visu resursu veidu apraksti un uz entītēm attiecināmo vārdu/nosaukumu kontrolētās formas, iespēju robežās, pamatojamas uz vispārējo noteikumu kopumu.
- 2.10. *Sadarbspēja*. Jādara viss iespējamais, lai nodrošinātu bibliogrāfisko un autoritatīvo datu apmaiņu un atkārtotu izmantošanu, gan bibliotēkās, gan ārpus tām. Datu apmaiņai un meklēšanas rīkiem īpaši ieteicams izmantot kontrolētās vārdnīcas, kas veicina automatisko tulkošanu un neviennozīmības novēršanu.
- 2.11. *Atvērtība*. Datu ierobežojumiem jābūt minimāliem, lai veicinātu pārredzamību un atklātību un atbilstību *Atvērtās piekļuves (Open Access)* principiem, kā tas deklarēts *IFLA ziņojumā par Atvērtu piekļuvi (Statement on Open Access)*⁵. Jebkuram ierobežojumam datu piekļuvei jābūt pilnībā noteiktam.
- 2.12. *Piekļūstamība*. Piekļuvei bibliogrāfiskajiem un autoritatīvajiem datiem, kā arī meklēšanas funkcionalitātei, jāatbilst starptautiskajiem piekļūstamības standartiem, kā ieteikts *IFLA's Bibliotekāru un citu informācijas jomā strādājošo ētikas kodeksā (Code of Ethics for Librarians and other Information Workers)*⁶.
- 2.13. *Racionalitāte*. Kataloģizācijas noteikumiem jābūt argumentētiem un tos nedrīkst patvaļīgi mainīt. Ja, īpašās situācijās, nav iespējams ievērot visus principus, tad būtu jāatrod praktiski risinājumi, kas tiktu racionāli izskaidroti.

3 Entītes, atribūti un attiecības

Entītes ir lietotājus interesējošie pamatobjekti konkrētā jomā. Katru entīti var aprakstīt ar tās raksturīgajām pazīmēm, ko sauc par atribūtiem. Meklējot informāciju par konkrētu entīti, tās atribūti kalpo arī par līdzekļiem, ar kuriem lietotāji var formulēt vaicājumus un interpretēt atbildes. Attiecības izskaidro saistību starp entītēm.

Kataloģizējot ir jāpievērš uzmanība bibliogrāfiskā universa konceptuālajos modeļos definētajām entītēm, atribūtiem un attiecībām. Jāņem vērā šādi konceptuālie modeļi – Funkcionālās prasības bibliogrāfiskajiem ierakstiem (*Functional Requirements for Bibliographic Records (FRBR)*), Funkcionālās prasības autoritatīvajiem datiem (*Functional Requirements for Authority Data (FRAD)*) un Funkcionālās prasības priekšmetu autoritatīvajiem datiem (*Functional Requirements for Subject Authority Data (FRSAD)*).

---

⁵ www.ifla.org/node/8890

⁶ www.ifla.org/news/ifla-code-of-ethics-for-librarians-and-other-information-workers-full-version

3.1. Entītes: Bibliogrāfiskie un autoritatīvie dati var atspoguļot šādas entītes:

Darbs,
Izteiksme,
Manifestācija,
Vienība,
Persona,
Dzimta/ģimene,
Institūcija,
Tēma,
Nomens.

3.2. Atribūti: Katru entīti identificējošie atribūti lietojami kā datu elementi.

3.3. Attiecības: Jāidentificē bibliogrāfiski nozīmīgas attiecības starp entītēm.

4 Bibliogrāfiskais apraksts

4.1. Vispārīgais princips – katrai manifestācijai veidojams atsevišķs bibliogrāfiskais apraksts.

4.2. Par bibliogrāfiskā apraksta pamatu parasti izmanto attiecīgās manifestācijas vienību. Aprakstā var ietvert atribūtus vai saiti uz atribūtiem, kas attiecas uz vienību, iemiesoto darbu (-iem) un izteiksmi (-ēm).

4.3. Apraksta dati ir jāveido atbilstoši starptautiski pieņemtam standartam. Bibliotēkām šāds standarts ir Starptautiskais standartizētais bibliogrāfiskais apraksts (*ISBD*)⁷. Izmantojot citus standartus, ir jānodrošina brīva piekļuve publicētam kartējumam starp lietoto standartu un Starptautisko standartizēto bibliogrāfisko aprakstu (*ISBD*), lai veicinātu labāku sadarbību un precīzu informācijas atkārtotu izmantošanu.

4.4. Apraksti var būt veidoti dažādos pilnīguma līmeņos atkarībā no kataloga vai bibliogrāfiskās datu kopu mērķa. Jānodrošina informācija lietotājam par apraksta pilnīguma līmeni.

5 Piekļuves punkti

5.1. Vispārīgi

---

⁷ *ISBD : International Standard Bibliographic Description*. Consolidated ed. Berlin, München: De Gruyter Saur, 2011. (IFLA Series on Bibliographic Control; v. 44).

Piekļuves punktiem bibliogrāfisko un autoritatīvo datu izguvei jābūt formulētiem, ievērojot vispārīgos principus (sk. 2. Vispārīgie principi). Tie var būt kontrolēti vai nekontrolēti.

5.1.1. Personu, dzimtu/ģimeņu, institūciju, darbu, izteiksmju, manifestāciju, vienību un tēmas autoritatīvajām un atšķirīgajām formām jānodrošina kontrolētie piekļuves punkti. Kontrolētie piekļuves punkti nodrošina resursu kopu bibliogrāfisko ierakstu izkārtošanas nepieciešamo konsekvenci. Autoritatīvie dati veidojami, lai kontrolētu vārdu/nosaukumu autoritatīvās formas, vārdu/nosaukumu atšķirīgās formas un identifikatorus, kas tiek lietoti kā piekļuves punkti.

5.1.2. Par nekontrolētiem piekļuves punktiem var izmantot autoritatīvajos ierakstos nekontrolētu vārdu/nosaukumu vai darbu nosaukumu (piemēram, manifestācijā minēta pamatnosaukuma) bibliogrāfiskos datus, kodus, atslēgvārdus u.tml.

5.2. Piekļuves punktu izvēle

5.2.1. Kā piekļuves punktus bibliogrāfiskajiem datiem izmanto resursā iemiesotos darbu un izteiksmju autoritatīvos (kontrolētos) piekļuves punktus, manifestāciju nosaukumus (parasti nekontrolētos piekļuves punktus), kā arī autoritatīvo darbu radītāju/autoru vārdu/nosaukumu formas.

Ja darbu radījusi institūcija, tās nosaukumu izmanto kā piekļuves punktu tikai gadījumos, kad attiecīgais darbs ir šīs institūcijas kolektīvās domas vai darbības izteiksme, vai ja darba nosaukuma formulējums kopā ar darba būtību nepārprotami liecina, ka par darba saturu ir atbildīga šī institūcija. Šis nosacījums ir spēkā arī tad, ja darbu parakstījis šīs institūcijas ierēdnis vai cits darbinieks.

5.2.2. Personu, dzimtu/ģimeņu, institūciju un priekšmetu autoritatīvajiem piekļuves punktiem bibliogrāfiskajos datos pievieno papildu piekļuves punktus, ja tie var būt svarīgi aprakstītā bibliogrāfiskā resursa atrašanai un identificēšanai.

5.2.3. Kā piekļuves punktus autoritatīvajiem datiem jāietver entītes vārda/nosaukuma autoritatīvā forma, kā arī atšķirīgās vārda formas.

5.2.4. Papildu piekļuvi var nodrošināt ar saistīto entīšu vārdu/nosaukumu starpniecību.

5.3. Autoritatīvie piekļuves punkti

Entītes vārda/nosaukuma autoritatīvais piekļuves punkts jāieraksta kā autoritatīvie dati kopā ar entītes identifikatoriem un vārda/ nosaukuma atšķirīgām formām. Autoritatīvo piekļuves punktu katalogā var izmantot kā noklusēto rādīšanas formu.

5.3.1. Autoritatīvie piekļuves punkti veidojami atbilstoši standartam.

5.3.2. Autoritatīvo piekļuves punktu valoda un rakstība.

5.3.2.1. Ja vārdi/nosaukumi izteikti vairākās valodās un/vai rakstībās, priekšroka ir vārda/nosaukuma autoritatīvā piekļuves punkta formai, kas pamatojas uz informāciju, kura rodama darba manifestāciju oriģināla valodā un rakstībā.

5.3.2.1.1. Tomēr, ja šo oriģinālo valodu un/vai rakstību attiecīgajā katalogā parasti nelieto, autoritatīvo piekļuves punktu var veidot, pamatojoties uz tādām manifestācijās vai uzzīņu līdzekļos rodamajām formām, kas ir kataloga lietotājiem piemērotākās valodās un rakstībās.

5.3.2.1.2. Kad vien iespējams, kontrolētie piekļuves punkti veidojami oriģināla valodā un rakstībā, izmantojot vārda/nosaukuma autoritatīvo vai alternatīvo formu.

5.3.2.2. Ja ir lietderīgi izmantot transliterāciju, tas veicams atbilstoši starptautiskam standartam par rakstības konversiju.

5.3.3. Prioritārā vārda/nosaukuma izvēle.

Entītes autoritatīvajam piekļuves punktam jāpamatojas uz vārdu/ nosaukumu, kas konsekventi, identificē attiecīgo entīti, t.i., vārdu/nosaukumu, kurš pārsvarā rodams manifestācijās, vai ir pazīstams kataloga lietotājiem (piemēram, „vispārzināmais vārds/nosaukums”, kāds rodams uzzīņu avotos).

5.3.3.1. Personu, dzimtu un institūciju prioritārā vārda/nosaukuma izvēle.

Ja persona, dzimta/ģimene vai institūcija izmanto dažādus vārdus/nosaukumus vai to atšķirīgās formas, par autoritatīvā piekļuves punkta pamatu katrai atsevišķai identitātei jāizvēlas viens vārds/nosaukums vai viena vārda/ nosaukuma forma.

5.3.3.1.1. Ja manifestācijās un uzzīņu avotos minētas atšķirīgas vārda/nosaukuma formas, un šīs atšķirības nav viena un tā paša vārda/nosaukuma dažādas variācijas, piemēram, pilnā un īsā forma, priekšroka ir:

- a) plaši zināmam (vai vispārzināmam) vārdam/nosaukumam, ja tas ir norādīts, nevis oficiālajam vārdam/nosaukumam,
- b) oficiālam vārdam/nosaukumam, ja nav norādīts plaši zināmais (vai vispārzināmais) vārds/nosaukums.

5.3.3.1.2. Ja institūcijai dažādos laikposmos bijuši atšķirīgi nosaukumi, kurus nevar uzskatīt par nebūtiskām viena un tā paša nosaukuma variācijām, katra būtiska izmaiņa nosaukumā uzskatāma par jaunu entīti. Katras entītes attiecīgie autoritatīvie ieraksti jāsaista ar “sk. arī” (agrākās/vēlākās nosaukuma autoritatīvās formas) norādēm.

5.3.3.2. Darbu, izteiksmju, manifestāciju un vienību prioritārā nosaukuma izvēle.

Ja darbam ir vairāki nosaukumi, viens nosaukums ir jāizvēlas par darba, izteiksmes, manifestācijas un vienības autoritatīvā piekļuves punkta pamatu.

Ja darba nosaukuma atšķirīgās formas ir minētas manifestācijās, priekšroka ir:

- a) nosaukumam, kas parādās darba izteiksmes pirmajā manifestācijā, parasti oriģinālvalodā; vai
- b) nosaukumam, kas ir visbiežāk lietots.

5.3.4. Vārdu/nosaukumu autoritatīvo piekļuves punktu forma.

5.3.4.1. Personvārdu forma.

Ja personvārds ietver vairākus vārdus, autoritatīvā piekļuves punkta sākumvārdu izvēlas atbilstoši tās valsts praksei un valodas likumbām, ar kuru persona ir visvairāk saistīta, kā minēts manifestācijās vai uzziņu avotos⁸.

5.3.4.2. Dzimtu/ģimeņu vārdu forma.

Ja dzimtas/ģimenes vārds sastāv no vairākiem vārdiem, autoritatīvā piekļuves punkta sākumvārdu izvēlas atbilstoši tās valsts praksei un valodas likumbām, ar kuru dzimta/ģimene ir visvairāk saistīta, kā minēts manifestācijās vai uzziņu avotos.

5.3.4.3. Institūciju nosaukumu forma.

Autoritatīvajā piekļuves punktā institūcijas nosaukums ierakstāms tiešā secībā, kādā tas rodams manifestācijās vai uzziņu avotos. Izņēmumi:

- 5.3.4.3.1. ja institūcija ir jurisdikcijas vai administratīvās pārvaldes teritorijas daļa, autoritatīvajam piekļuves punktam jāietver šīs teritorijas nosaukuma pašreizējā forma kataloga lietotājiem piemērotā valodā un rakstībā;
- 5.3.4.3.2. ja institūcijas nosaukumā izteikta subordinācija vai subordinācijas funkcija, vai arī nosaukums nav pietiekams pakārtotās institūcijas identificēšanai, autoritatīvajam piekļuves punktam jā sākas ar augstākstāvošās institūcijas nosaukumu.

5.3.4.4. Darbu, izteiksmju, manifestāciju un vienību nosaukumu forma

Darba, izteiksmes, manifestācijas vai vienības autoritatīvais piekļuves punkts var būt patstāvīgs darba nosaukums vai darba nosaukuma apvienojums ar darba radītāja (-u) autoritatīvo piekļuves punktu.

---

⁸ *Names of persons : national usages for entry in catalogues*. 4th revised and enlarged edition. München, K.G. Saur, 1996. (UBCIM publications ; new series, v. 16) www.ifla.org/files/assets/cataloguing/pubs/names-of-persons_1996.pdf . Updated versions of *Name of persons* are available online www.ifla.org/node/4953

5.3.4.5. Vārdu/nosaukumu atšķiršana.

Ja nepieciešams entīti atšķirt no citām entītēm ar tādu pašu vārdu/nosaukumu, entītes autoritatīvajā piekļuves punktā ietverams sīkāks identificējošs raksturojums. Ja tas ir lietderīgi, identificējošu raksturojumu var pievienot arī vārda/nosaukuma atšķirīgajām formām.

5.4. Atšķirīgie vārdi/nosaukumi un vārdu/nosaukumu atšķirīgās formas.

Lai arī kurš no vārdiem/nosaukumiem tiek izraudzīts par autoritatīvo piekļuves punktu, atšķirīgie vārdi/nosaukumi un to atšķirīgās formas jāieraksta kā autoritatīvie dati kontrolētai piekļuvei.

6 Kataloga uzdevumi un funkcijas

Katalogam jābūt efektīvam un lietderīgam līdzeklim, kas dod lietotājam iespēju:

- 6.1. Atrast krājumā bibliogrāfiskos resursus, meklēšanā izmantojot entīšu atribūtus vai attiecības:
atrast atsevišķu resursu vai resursu kopumu, kas ietver:
  - visus resursus, kas attiecas uz vienu un to pašu darbu,
  - visus resursus, kur darbs iemiesots vienā un tajā pašā izteiksmē,
  - visus resursus, kas ir vienas un tās pašas manifestācijas piemēri,
  - visus resursus, kas saistīti ar attiecīgo personu, dzimtu/ģimeni vai institūciju,
  - visus resursus par doto tēmu,
  - visus pēc citiem kritērijiem (piemēram, valodas, izdošanas vietas, izdošanas datējuma, satura veida, fiziskā datu nesēja u.tml.) raksturojamos resursus, – parasti tas ir meklēšanas rezultāta ierobežojuma papildu kritērijs.
- 6.2. Identificēt bibliogrāfisko resursu vai aģentu (t.i., pārliecināties, ka aprakstītā entīte atbilst meklētajai entītei vai arī atšķirt divas vai vairākas entītes ar līdzīgu raksturojumu).
- 6.3. Izvēlēties lietotāja vajadzībām atbilstošu bibliogrāfisko resursu (t.i., atlasīt resursu, kas atbilst medija, satura, datu fiziskā nesēja u.tml. ziņā vai arī atnest resursu kā lietotāja vajadzībām nepiemērotu).
- 6.4. Piekļūt aprakstītajai vienībai (t.i., nodrošināt informāciju, kas dod iespēju lietotājam resursu iegādāties, nomāt u.tml. vai piekļūt vienībai elektroniski tiešsaistes režīmā), vai autoritatīvajiem vai bibliogrāfiskajiem datiem.
- 6.5. Pārlūkot un pētīt
  - katalogā, izmantojot, bibliogrāfisko un autoritatīvo datu loģisko kārtojumu un attiecību starp entītēm skaidru atsoguļojumu;
  - kā arī ārpus kataloga, citos katalogos un ne-bibliotēku kontekstā.

7 Meklēšanas iespēju pamatojums

7.1. Meklēšana

Piekluves punkti 1) nodrošina bibliogrāfisko un autoritatīvo ierakstu, kā arī ar tiem saistīto bibliogrāfisko resursu atbilstošu izguvi un 2) kārtu un ierobežo meklēšanas rezultātus.

7.1.1. Meklēšanas mehānismi

Vārdiem/nosaukumiem jābūt sameklējamiem un izgūstamiem, pamatojoties uz attiecīgā bibliotēkas kataloga vai bibliogrāfiskās datnes/kartotēkas piedāvātajām iespējām (piemēram, pēc vārdu/nosaukumu pilnajām formām, atslēgvārdiem, vārdkopām, īsinājumiem, identifikatoriem u.tml.). Datiem jābūt atvērtiem un meklējamiem arī ar ne-bibliotēku ierīcēm, lai palielinātu sadarbību, un datu atkārtotu izmantošanu.

7.1.2. Galvenie piekluves punkti

Svarīgākie piekluves punkti pamatojas uz bibliogrāfiskā apraksta katras entītes galvenajiem atribūtiem un attiecībām starp entītēm.

7.1.2.1. Galvenie piekluves punkti bibliogrāfiskajiem datiem ir:

- darba radītāja/autora vai pirmā minētā radītāja/autora (ja tādi ir vairāki) vārda/nosaukuma autoritatīvais piekluves punkts,
- darba/izteiksmes autoritatīvais piekluves punkts (var ietvert autora/radītāja autoritatīvo piekluves punktu),
- manifestācijas pamatnosaukums vai katalogizētāja piešķirtais nosaukums,
- manifestācijas izdošanas vai klajā laišanas gads,
- darba tematiskie piekluves punkti un/vai klasifikācijas indeksi,
- aprakstītās entītes standartnumuri, identifikatori un „atslēgnosaukumi”.

7.1.2.2. Galvenie piekluves punkti autoritatīvajiem datiem ir:

- autoritatīvais entītes vārds/nosaukums,
- entītes atšķirīgie vārdi/nosaukumi un vārda/nosaukuma atšķirīgās formas,
- entītes identifikatori,
- darba kontrolētie vārdi/nosaukumi (piemēram, tematiskie piekluves punkti un/vai klasifikācijas indeksi).

7.1.3. Papildu piekluves punkti.

Bibliogrāfisko datu vai autoritatīvo datu citus atribūtus var izmantot kā izvēles piekluves punktus vai filtrējošus, vai meklēšanas rezultātus ierobežojošus līdzekļus.

7.1.3.1. Bibliogrāfiskie dati ietver šādus atribūtus, bet to skaits nav ierobežots:

- papildu pirmajam darba radītājam/autoram sniegtus citu radītāju/autoru vārdus/nosaukumus,
- personu, dzimtu vai institūciju vārdus/nosaukumus, kuru funkcija darba tapšanā atšķiras no radītāja/autora funkcijas (piemēram, skaņdarba izpildītāji),
- atšķirīgos darbu nosaukumus (piemēram, paralēlnosaukumus, virsrakstus),

- sērijas autoritatīvo piekļuves punktu,
- bibliogrāfisko datu identifikatorus,
- manifestācijā iemiesotās izteiksmes valodu,
- izdošanas vietu,
- satura formu,
- vides veidu,
- datu nesēja veidu.

7.1.3.2. Autoritatīvie dati ietver šādus atribūtus, bet to skaits nav ierobežots:

- saistīto entīšu vārdus/nosaukumus,
- autoritatīvo datu identifikatorus.

7.2. Izguve

Ja meklēšanas rezultātā izgūstams liels skaits ierakstu ar vienu un to pašu piekļuves punktu, rezultāti kārtojami noteiktā loģiskā secībā, kas būtu ērta kataloga lietotājam. Ieteicams ievērot piekļuves punkta valodai un/vai rakstībai atbilstošu standartu. Lietotājam jādod iespēja izvēlēties dažādus kārtošanas kritērijus: izdošanas datējumu, alfabētisku secību, atbilstības vērtēšanu utml.

Ja iespējams, priekšroka jādod ekrānattēlam, kas atrāda entītes un attiecības to starpā.

8 Skaidrojošā vārdnīca

Šajā vārdnīcā ietverti specifiska lietojuma termini (ne parastās vārdnīcu definīcijas), kas izmantoti Starptautisko katalogizācijas principu formulējumā. Daži termini ir ietverti, lai izprastu principu nozīmīgumu. Vārdnīcas beigās ir sniegti 2009. gada Starptautisko katalogizācijas principu (ICP) izklāstā lietotie termini, kas vairs netiek lietoti.

PT = plašāks termins; ŠT = šaurāks termins; ST = saistīts termins.

Piekļuves punkts (access point) – vārds/nosaukums, termins, kods u.tml., pēc kura iespējams sameklēt un identificēt bibliogrāfiskos vai autoritatīvos datus. Piekļuves punkti atļauj katalogā veikt arī kārtšanas funkciju.

Sk. arī Papildu piekļuves punkts [ŠT], Autoritatīvie dati [ST], Autoritatīvais piekļuves punkts [ŠT], Kontrolētais piekļuves punkts [ŠT], Galvenais piekļuves punkts [ŠT], Vārds/nosaukums [ST], Nomens [ŠT], Nekontrolētais piekļuves punkts [ŠT], Vārda/nosaukuma atšķirīgā forma [ŠT].

Avoti: *FRAD, IME ICC, ICP WG.*

Papildu piekļuves punkts (additional access point) – piekļuves punkts, ko var izmantot papildus galveniem piekļuves punktiem, lai paplašinātu bibliogrāfisko vai autoritatīvo datu izguves iespējas.

Sk. arī Piekļuves punkts [PT], Galvenais piekļuves punkts [ST].

Avots: *IME ICC.*

Aģents (agent) – entīte (persona, dzimta/ģimene vai institūcija), kam ir atbildības attiecības saistībā ar darbiem, izteiksmēm, manifestācijām vai vienībām.

Sk. arī Institūcija [ŠT], Radītājs [ST], Entīte [PT], Dzimta/ģimene [ŠT], Persona [ŠT].

Avots: *ICP rev WG.*

Atribūts (attribute) – entīti raksturojoša iezīme. Atribūts var būt entītei sākotnēji piemītošs vai piešķirts. Atribūtus var ierakstīt kā literālus vai kā URI.

Sk. arī Konceptuālais modelis [PT], Entīte [ST], Attiecības [ST].

Avots: *FRBR, ICP rev WG.*

Autoritatīvie dati (authority data) – informācijas kopums par personu, dzimtu/ģimeni, institūciju, darbu, izteiksmi, manifestāciju, vienību vai tēmu. Autoritatīvos datus veido, lai kontrolētu vārdu/nosaukumu, nomenu, vārdu/nosaukumu atšķirīgo formu un identifikatoru autoritatīvās formas, ko izmanto kā piekļuves punktus.

Sk. arī Piekļuves punkts [ST], Bibliogrāfiskie dati [ST], Kontrolētais piekļuves punkts [ST], Identifikators [ST].

Avoti: *FRAD, ICP rev WG.*

Autoritatīvais piekļuves punkts (authorized access point) – prioritārais kontrolētais entītes piekļuves punkts, kas veidots atbilstoši noteikumiem vai standartiem.

Sk. arī Piekļuves punkts [PT], Vārda/nosaukuma autoritatīvā forma [ST], Kontrolētais piekļuves punkts [PT], Galvenais piekļuves punkts [ST], Vārds/nosaukums [ST], Prioritārais vārds/nosaukums [ST], Vārda/nosaukuma atšķirīgā forma [ST].

Avots: *IME ICC.*

Vārda/nosaukuma autoritatīvā forma (authorized form of name) – Vārda/nosaukuma forma, kas izvēlēta kā entītes autoritatīvais piekļuves punkts.

Skat. arī Autoritatīvais piekļuves punkts [ST], Vispārzināmais vārds/nosaukums [ST], Vārds/nosaukums [PT], Prioritārais vārds/nosaukums [ST], Vārda/nosaukuma atšķirīgā forma [ST].

Avots: *IME ICC*.

Bibliogrāfiskie dati (bibliographic data) – datu elementi, kas apraksta bibliogrāfisko resursu un nodrošina piekļuvi tam.

Sk. arī Autoritatīvie dati [ST], Bibliogrāfiskais apraksts [ŠT].

Avoti: *IME ICC, ICP rev WG*.

Bibliogrāfiskais apraksts (bibliographic description) – bibliogrāfisko datu kopums bibliogrāfiskā resursa identificēšanai.

Sk. arī Bibliogrāfiskie dati [PT], Aprakstošā katalogizācija [ST].

Avots: kons. *ISBD*.

Bibliogrāfiskais resurss (bibliographic resource) – materiāla vai nemateriāla entīte, kas ietver intelektuālu un/vai māksliniecisku saturu.

Avots: kons. *ISBD*.

Bibliogrāfiskais universs (bibliographic universe) – vide, kas saistīta ar bibliotēku krājumiem. Plašākā nozīmē tā var ietvert citu informācijas kopienas krājumus, piemēram, arhīvu, muzeju u. tml.

Avoti: *IME ICC, ICP rev WG*.

Bibliogrāfiski nozīmīgs (bibliographically significant) – entītes, atribūta vai attiecības īpašība, kurai ir īpaša nozīme vai vērtība bibliogrāfisko resursu kontekstā.

Avots: *IME ICC*.

Nesēja veids (carrier type) – apzīmējums, kas atspoguļo glabāšanas vides un datu nesēja saistību ar starpniekierīci, kas nepieciešama, lai apskatītu, atskaņotu, demonstrētu u.tml. resursa saturu.

Sk. arī Satura veids (content form) [ST], Izteiksme [ST].

Avots: *IME ICC*.

Konceptuālais modelis (conceptual model) – modelis, kas atspoguļo bibliogrāfisko universu, izmantojot dažādas analīzes metodes, piemēram, entīšu/attiecību modelēšanu.

Sk. arī Atribūts [ŠT], Entīte [ŠT], Attiecības [ŠT].

Avots: *ICP rev WG*.

Satura forma (content form) – Pamatforma vai formas, kurās ir izteikts resursa saturs.

Sk. arī Nesēja veids [ST], Izteiksme [ST].

Avots: kons. *ISBD*.

Kontrolētais piekļuves punkts (controlled access point) – autoritatīvajos datos ierakstītais piekļuves punkts. Kontrolētie piekļuves punkti ietver vārdu/nosaukumu autoritatīvās formas, kā arī to atšķirīgās formas.

Sk. arī Piekļuves punkts [PT], Autoritatīvie dati [ST], Autoritatīvais piekļuves punkts [ŠT], Galvenais piekļuves punkts [ST], Vārds/nosaukums [ST], Nomens [ST], Nekontrolētais piekļuves punkts [ST], Vārda/nosaukuma atšķirīgā forma [ŠT].

Avots: *IME ICC*.

Vispārzināmais vārds/nosaukums (conventional name) – no oficiālā vārda/nosaukuma atšķirīgs vārds/ nosaukums, pēc kura entīte ir pazīstama.

Sk. arī Vārda/nosaukuma autoritatīvā forma [ST], Vārds/nosaukums [PT], Prioritārais vārds/nosaukums [ST], Vārda/nosaukuma atšķirīgā forma [ST].

Avoti: Modificēts no *AACR* 2002. g. pārstrādātā variantā Skaidrojošās vārdnīcas, *ICP rev WG*.

Institūcija (corporate body) – organizācija vai personu un/vai organizāciju grupa, ko identificē konkrēts nosaukums un kas darbojas kā vienība.

Sk. arī Aģents [PT], Radītājs [ST], Entīte [ST], Dzimta/ģimene [ST], Persona [ST].

Avots: *FRAD*.

Radītājs (creator) – persona, dzimta/ģimene vai institūcija, kas atbildīga par darba intelektuālo vai māksliniecisko saturu.

Sk. arī Aģents [ST], Institūcija [ST], Dzimta/ģimene [ST], Persona [ST], Attiecības [PT].

Avots: *IME ICC*.

Aprakstošā katalogizācija (descriptive cataloguing) – katalogizācijas daļa, kas nodrošina gan aprakstošos datus, gan piekļuves punktus (izņemot priekšmetu).

Sk. arī Bibliogrāfiskais apraksts [ST], Tematiskā katalogizācija [ST].

Avots: *IME ICC*.

Entīte (entity) – abstrakta konceptuālo objektu kategorija.

Sk. arī Aģents [ST], Atribūts [ST], Konceptuālais modelis [PT], Institūcija [ST], Izteiksme [ŠT], Dzimta/ģimene [ST], Vienība [ŠT], Manifestācija [ŠT], Nomens [ŠT], Persona [ST], Attiecības [ST], Tēma [ŠT], Darbs [ST].

Avoti: *FRBR* konsolidētā grupa, *ICP rev WG* modificētā veidā.

Galvenais piekļuves punkts (essential access point) – piekļuves punkts, kas nodrošina datu identifikāciju un izguvi, balstoties uz bibliogrāfiskajos vai autoritatīvajos datos ierakstīto entītes galveno atribūtu vai attiecību.

Sk. arī Piekļuves punkts [PT], Papildu piekļuves punkts [ST], Autoritatīvais piekļuves punkts [ST], Kontrolētais piekļuves punkts [ST].

Avots: *IME ICC*.

Izteiksme (expression) – ir darba intelektuāla vai mākslinieciska burtu – ciparu, mūzikas vai horeogrāfijas, skaņu, attēlu, priekšmetu, kustību u.tml. pieraksta formā vai jebkurā šo formu kombinācijā.

Sk. arī Nesēja veids [ST], Satura veids [ST], Entīte [PT], Vienība [ST], Manifestācija [ST], Darbs [ST].

Avots: *FRBR*.

Dzimta/ģimene (family) – divas vai vairākas personas, kuras sasīta dzimšana, laulība, adaptācija vai līdzīgs radniecīgs juridisks statuss, vai kas apliecina sevi kā dzimtu/ģimeni citādā veidā.

Sk. arī Aģents [PT], Institūcija [ST], Radītājs [ST], Entīte [ST], Persona [ST].

Avots: *FRAD*, *IME ICC* modificētajā veidā.

Identifikators (identifier) – skaitlis, kods, vārds, frāze, atšķirības zīme, logo u.tml., kas ir saistīts ar entīti un atšķir šo entīti no citām entītēm noteiktā darbības jomā, kurā identifikators tiek piešķirts.

Sk. arī Autoritatīvie dati [ST].

Avots: *FRAD*.

Vienība (item) – atsevišķs manifestācijas eksemplārs.

Sk. arī Entīte [PT], Izteiksme [ST], Manifestācija [ST], Darbs [ST].

Avots: *FRBR*.

Atslēgnosaukums (key title) – *ISSN* sistēmā turpinājumresursam piešķirts unikāls nosaukums, kas nešķiramā saistīts ar tā *ISSN*.

Avots: kons. *ISBD*.

Manifestācija (manifestation) – darba izteiksmes fiziskais iemiesojums. Manifestācija var iemiesot vairākus darbus, atsevišķu darbu vai darba sastāvdaļu. Manifestācijai var būt viena vai vairākas vienības.

Sk. arī Entīte [PT], Izteiksme [ST], Vienība [ST], Darbs [ST].

Avoti: *FRAD*, *FRBR*, *IME ICC*.

Vārds/nosaukums (name) – rakstzīme, vārds vai vārdu un/vai rakstzīmju grupa, ar kuru entīte ir pazīstama. Termins ietver vārdus/rakstzīmes, kas apzīmē personu, dzimtu/ģimeni vai institūciju; ietver darbam, izteiksmei, manifestācijai vai vienībai piešķirto nosaukumu.

Vārds/nosaukums ir piekļuves punkta pamatā.

Sk. arī Piekļuves punkts [ST], Autoritatīvais piekļuves punkts [ST], Vārda/nosaukuma autoritatīvā forma [ŠT], Kontrolētais piekļuves punkts [ST], Vispārzināmais vārds/nosaukums [ŠT], Nomens [ST], Prioritārais vārds/nosaukums [ŠT], Atšķirīgais vārds/nosaukums [ŠT].

Avots: *FRBR* kā modificēts *FRAD*.

Nomens (nomen) – jebkura zīme vai zīmju apvienojums, ar kuru entīte [tēma] ir pazīstama vai uz to atsaucas. Entītei [tēmai] var būt viens vai vairāki nomeni, un nomens var attiekties uz vairākām tēmām. Nomens ir piekļuves punkta pamatā.

Sk. arī Piekļuves punkts [ST], Kontrolētais piekļuves punkts [ST], Entīte [PT],

Vārds/nosaukums [ST].

Avots: *FRSAD*.

Persona (person) – indivīds vai identitāte, kas piešķirta, vai ko pieņēmis kāds indivīds vai grupa.

Sk. arī Aģents [PT], Institūcija [ST], Radītājs [ST], Entīte [ST], Dzimta/ģimene [ST].

Avoti: *FRBR* kā modificēts *FRAD*, modificēts *IME ICC*.

Prioritārais vārds/nosaukums (preferred name) – entītes vārds/ nosaukums, atbilstošs noteikumiem vai standartiem, kurus izmanto entītes autoritatīvā piekļuves punkta izveidē.

Sk. arī Autoritatīvais piekļuves punkts [ST], Vārda/nosaukuma autoritatīvā forma [ST], Vispārzināmais vārds/nosaukums [ST], Vārds/nosaukums [PT].

Avots: *IME ICC*.

Attiecības (relationship) – konkrēta saistība starp entītēm vai to instancēm.

Sk. arī Atribūts [ST], Konceptuālais modelis [PT], Entīte [ST].

Avots: pamatojas uz *FRBR*.

Tematiskā katalogizēšana (subject cataloguing) – katalogizācijas daļa, kas identificē tēmas un ar tām saistītos nomenus.

Sk. arī Aprakstošā katalogizācija [ST], Tēma [ST].

Avots: *IME ICC, ICP rev WG.*

Tēma (thema) – ikviena entīte, ko lieto kā darba priekšmetu. Tēmas var ievērojami atšķirties pēc to komplikētības. Vienkāršas tēmas var apvienot vai kombinēt, iegūstot komplikētākas tēmas.

Sk. arī Entīte [PT], Tematiskā katalogizēšana [ST].

Avots: *FRSAD.*

Nekontrolētais piekļuves punkts (uncontrolled access point) – piekļuves punkts, kam nav autoritatīvo datu.

Sk. arī Piekļuves punkts [PT], Kontrolētais piekļuves punkts [ST].

Avots: *IME ICC, ICP rev WG.*

Lietotājs (user) – jebkura persona, dzimta/ģimene, institūcija vai robots, kas meklē katalogā, izmantojot bibliogrāfiskos un/vai autoritatīvos datus.

Avots: *ICP rev WG.*

Vārda/nosaukuma atšķirīgā forma (variant form of name) – vārda/nosaukuma forma, kas nav izraudzīta par entītes autoritatīvo piekļuves punktu. To var izmantot, lai piekļūtu entītes autoritatīvajiem datiem vai kā saiti uz autoritatīvo piekļuves punktu.

Sk. arī Piekļuves punkts [PT], Autoritatīvais piekļuves punkts [ST], Vārda/nosaukuma autoritatīvā forma [ST], Kontrolētais piekļuves punkts [PT], Vispārzināmais vārds/nosaukums [ST], Vārds/nosaukums [PT].

Avots: *IME ICC.*

Darbs (work) – atšķirīgs intelektuālas vai mākslinieciskas jaunrades veikums (t.i., ar intelektuālu vai māksliniecisku saturu).

Sk. arī Entīte [PT], Izteiksme [ST], Vienība [ST], Manifestācija [ST].

Avots: *FRAD, FRBR kā modificēts IME ICC.*

9 Avoti

FRAD – Functional Requirements for Authority Data: A Conceptual Model. München : K.G. Saur, 2009. (IFLA Series on Bibliographic Control; v. 34). Pieejams tīmeklī:
www.ifla.org/files/assets/cataloguing/frad/frad_2013.pdf

FRBR – Functional Requirements for Bibliographic Records: Final Report. – Munich : Saur, 1998. (IFLA UBCIM publications new series; v. 19). Pieejams tīmeklī:
www.ifla.org/publications/ifla-series-on-bibliographic-control-19 (Grozījumi un labojumi no 1997. gada septembra līdz 2008. gada februārim)

Functional Requirements for Subject Authority Data (FRSAD): Final Report. – Berlin, München : De Gruyter Saur, 2011. (IFLA Series on Bibliographic Control; v. 43). Pieejams tīmeklī:
www.ifla.org/files/assets/classification-and-indexing/functional-requirements-for-subject-authority-data/frsad-final-report.pdf

GARR – Guidelines for Authority Records and References. 2nd ed., rev. – Munich : Saur, 2001. (IFLA UBCIM publications new series; v. 23). Pieejams tīmeklī:
www.ifla.org/files/assets/hq/publications/series/23.pdf

IME ICC – IFLA Meeting of Experts on an International Cataloguing Code (1st-5th : 2003-2007), recommendations from the participants.

Introducing the FRBR Library Reference Model / Pat Riva, Maja Žumer.– Paper presented at: IFLA WLIC 2015 - Cape Town, South Africa in Session 207 - Cataloguing. Pieejams tīmeklī:
<http://library.ifla.org/1084>

ISBD – International Standard Bibliographic Description. Consolidated edition. – Berlin, München : De Gruyter Saur, 2011. (IFLA Series on Bibliographic Control; v. 44).

Webster's 3rd – Webster's Third New International Dictionary. – Springfield, Mass. : Merriam, 1976.

10 2016. gada Kataloģizācijas principos neizmantojamie termini

Autoritatīvais ieraksts – sk. **Autoritatīvie dati**
Bibliogrāfiskais ieraksts – sk. **Bibliogrāfiskie dati**
Krājums
Jēdziens – sk. **Tēma**
Satura veids – sk. **Satura forma**
Notikums – sk. **Tēma**
Objekts – sk. **Tēma**
Vieta – sk. **Tēma**

Turpmāk neizmantojamie termini no 2009. gada kataloģizācijas principiem

Bibliogrāfiska vienība sk. **Manifestācija**
Aprakstgalva sk. **Autoritatīvais piekļuves punkts, Kontrolētais piekļuves punkts**
Norāde sk. **Vārda/nosaukuma atšķirīgā forma**
Unificētais nosaukums sk. **Autoritatīvais piekļuves punkts**
Vārda/nosaukuma autoritatīvā forma, Vārds/nosaukums

11 Pēcvārds

Starptautisko katalogizācijas principu pārskatīšanas mērķis ir definēts Katalogizācijas sekcijas 2012. gada darba plānā.⁹ Iepazīstoties ar sanāksmes ziņojumiem, ir iespējams izprast darba grupas pieņemtos lēmumus un to apstiprināšanu pastāvīgajā komitejā.

Šajā pēcvārdā ir minēti daži jautājumi, kas kopumā ietekmē katalogizācijas principu pārskatīšanu:

1. ir saglabāta 2009. gada Starptautisko katalogizācijas principu struktūra, lai gan ir atzīts, ka šī deklarācija neattiecas tikai uz principiem;
2. notiekošā *FRBR*, *FRAD* un *FRSAD* harmonizācija, lielā mērā ir ietekmējusi pārskatīšanas procesu. 2010. gadā *FRSAD* nomainīja *FRBR* entītes "jēdziens", "objekts", "notikums" un "vieta" ar "tēma" un izveidoja virsklasi "nomens". Tika veikti vairāki mēģinājumi, lai ziņojumā apvienotu visas lietotās entītes, izvairoties no konceptuālas dublēšanās un pārpratumiem;
3. ieviesti principi *Sadarbspēja*, *Atvērtība* un *Pieklūstamība*;
4. ir mainīta nodaļu secība: bijusi 4. nodaļa "Kataloga uzdevumi un funkcijas" tiek pārcelta uz 6. nodaļu;
5. ievadā, saskaņā ar *IFLA* Katalogizācijas pastāvīgās komitejas lēmumu¹⁰ ir izņemta Starptautisko katalogizācijas noteikumu pieminēšana;
6. 1. nodaļā "Darbības lauks" ir izlaista "arhīvu, muzeju un citu kopienu" pieminēšana. Ziņojums ir balstīts uz bibliotēku darbību, konceptuāliem modeļiem, standartiem un rīkiem. Pat tad, ja citu kopienu līdzdalība datu radīšanā, pārvaldībā un koplietošanā ir atbalstāma, sadarbība nenozīmē pārņemšanu ar tiem pašiem principiem vai definīcijām;
7. 7. nodaļa "Meklēšanas iespēju pamatojums" ir paplašināta, un termini "noteikumi", "katalogi", "OPAC" ir aizstāti ar terminiem, kas ietver sakārtotas bibliogrāfiskās informācijas paplašinātas formas;
8. vārds un jēdziens "ieraksts" (arī bibliogrāfisks vai autoritatīvs) ir mainīts uz "dati", ņemot vērā, ka "ieraksts" ir viens no veidiem, kā datus var apkopot un vizualizēt.

12 Nelielas izmaiņas, kas veiktas 2017. gada maijā

Punktā 5.1. Tēmas (*themas*) kļūst par Tēma (*thema*)

Vārdnīcas šķirkljos "aģents", "institūcija", "radītājs", "entīte", "dzimta/ģimene", "persona" un "attiecības" dažās vietās ir mainīts *sk. arī*.

⁹ www.ifla.org/publications/cataloguing-section-action-plan .

¹⁰ 2012 Minutes, Appendix IV Expansion of the ICP to form an international cataloguing code? www.ifla.org/files/assets/cataloguing/reports/meeting_2012.pdf .